

Juksemerkere og skattemoral

På lederplass i Dagens Næringsliv den 8. august 2013 tar DN og skattekrimsjef Jan Egil Kristiansen et oppgjør med «juksemakerne» i utelivsbransjen som ikke betaler skatt. Juksemerkere må tas. Forutsetningen for å kalle noen for «juksemaker» er imidlertid at det eksisterer en universell norm for god eller dårlig moral, som på prinsipielt grunnlag kvalifiserer til «juksemakeri». En prinsipiell tilnærming innebærer likebehandling av en utført handling, dvs. uavhengig av hvem som utfører den. Med andre ord må man ha en prinsipiell tilnærming til hva som er rett og galt for å kunne kalle noen for «juksemaker». I en slik kontekst er DN's og skattekrimsjef Kristiansens konklusjon en moralsk, logisk, dermed også rettslig kortslutning.

Hva er rettferdighet?

Hva er rettferdighet? Finnes det en eksakt norm eller definisjon på «rettferdighet»? Er det rettferdig at jeg er født i Norge, med alle velferdsgoder Norge har å tilby, og urettferdig at Jose er født i slummen i Mexico City? Burde det vært omvendt, eller burde jeg uten videre dele mine goder med Jose? Hvordan løser vi dette spørsmålet? Løser vi det med tvang, for eksempel ved at et statlig organ konfiskerer en del av min inntekt og gir den videre til Jose, med den implisitte begrunnelsen at «to feil blir til en rett»? Eller løser vi det ved å forholde oss til prinsipielle, moralske og forhåpentligvis rettslig holdbare prinsipper hvor «to feil aldri blir til en rett»? Ser vi litt gjennom fingrene i forhold til det prinsipielle for å døyve vår egen dårlige samvittighet for Jose's skjebne? Løser vi et tilsynelatende uløselig problem ved å «la oss kjøpe» i altruismens navn?

Er det mulig å etablere et rettferdig skattesystem

Er det mulig å finne svaret på hvordan en rettferdig formuesskatt ser ut? Fjerner vi den for grundere og lar «rikingene» betale mer? Øker vi bunnfradraget og kompenserer med høyere eiendomsskatt? Er vi, eller rettere sagt våre folkevalgte, prinsippfaste, eller velger de minste motstands vei ved å finne en løsning som «er til å leve med» og som ikke provoserer noen av velgergruppene unødige. Hva med inntektskatt? Skal den være flat, progressive eller regressiv? Er det mulig å etablere en rettferdig inntektskatt? Nei, selvfølgelig er det en umulighet. Det som er «rettferdig» for Ola, er «urettferdig» for Kari. Heikki Holmås mener det er «rettferdig» at John Fredriksen betaler noen milliarder i skatt til «felleskapet», mens Fredriksen mener det er grovt urettferdig. Begge to har rett og begge to tar feil, fordi det i utgangspunktet er et uløselig problem.

Påstand: Det er kun gjennom en strengt prinsipiell tilnærming vi kan bestemme hva som er rettferdig, dermed hvem som er «juksemaker». Alt annet blir subjektivt, dvs. syning, dvs. prinsipielt og moralsk latskap.

Hvem er egentlig juksemerkere?

Dersom vi benytter en prinsipiell tilnærming er det ikke aktørene i utelivsbransjen som er juksemerkere. Tvert i mot er det staten. Begrunnelsen ligger implisitt i det faktum at det er umulig å etablere en moralsk forankret prinsipiell norm for et «rettferdig» skattesystem. Fordi det er en

umulighet, må skatter (og avgifter) inndrives med tvang. Det ligger i sakens natur; uten tvang ingen skatt. Å hevde noe annet er ulogisk, moralsk forkastelig og prinsippløst.

Jeg har tidligere brukt hustyven for å illustrere dette, i.e. hva er den prinsipielle forskjellen på hustyven som rundstjeler huset ditt og unnskylder seg med at han skal bruke tyvgodset til gode formål, og staten som begrunner tvangsinnkreving av skatt med de samme gode formålene. Svar: Det er ingen forskjell. Begge er tyver. Mens hustyven må i fengsel, må innbyggerne i fengsel om de ikke aksepterer statens tvangsgrunnlag. Slik blir lovlydige borgere gjort til «juksemakere» som må i fengsel, dersom de har en moralsk forsvarlig og prinsipiell holdning til «rettferdighet». De straffes for å vise integritet og prinsippfasthet.

Hva med demokratiske flertallsbeslutninger?

Du blir stoppet på gaten av en person med pistol som vil ha lommeboken din. Er det tyveri? Du blir stoppet av 10 personer med pistol som vil ha lommeboken din. Du får bli med og stemme på det. Du taper 10 mot 1. Er det tyveri? Du blir stoppet av 100, 1000, 1 million mennesker som alle vil ha lommeboken din. Du taper avstemningen 1 million mot 1. Er det tyveri? Hva om våre folkevalgte i det representative demokrati vil ha lommeboken din? Hva om de fremmer et lovforslag som blir vedtatt ved simpelt flertall i nasjonalforsamlingen, og deretter tar lommeboken din. Hva om lovforslaget får 100 prosent oppslutning? Er det tyveri? Eller er det noe annet? Er det slik at vi kan like eller mislike skatt, men at det er irrelevant fordi, frihet, demokrati og individets rettigheter er basert på moralske prinsipper som ikke kan settes til side på grunn av vilkårlige politiske vurderinger om skattens sosiale eller samfunnsmessige nytte? Svaret gir seg selv. «Two wrongs never make a right» og «might is not right», dvs. makt er ikke det samme som rett.

Påstand: Av dette følger at alle som forsøker å unngå å betale skatt til «felleskapet» kun utøver sin menneskerett ved å beskytte det som i utgangspunktet er deres, i.e. avkastningen på eget arbeide, dvs. at den personlige eiendomsretten, en selvsagt menneskerett nedfelt i den Europeiske menneskerettskonvensjonen og i FNs verdenserklæring, ikke blir fratatt dem ved tvang.

Hvor kommer våre (menneske)rettigheter fra?

For å kunne forstå våre grunnleggende, iboende, (menneske)rettigheter, må vi forstå hvor rettighetene stammer fra. Lenge forut for den «demokratiske vuggen» vårt samfunn er bygget på, har det eksistert en erkjennelse om at våre grunnleggende friheter eller rettigheter, som tradisjonelt tilhører individene som lever i et demokrati, representerer ukrenkelige rettigheter i betydningen en uatskillelig del av vår menneskelighet, dvs. iboende i oss. Dessverre har utviklingen av «folkestyre» eller det representative demokrati vært slik at de institusjonene som var ment å ivareta og beskytte disse ukrenkelige rettighetene, i hovedsak statsapparatet og domstolene, vært de samme som, og over tid, har tatt disse ukrenkelige rettighetene fra oss, med loven i hånd må vite. Eksempelvis er skatter, i et historisk perspektiv, noe nasjonalstaten kun benyttet seg av i unntakstilfeller, eksempelvis for å finansiere kriger. Dagens skattesystem er unnfanget i det moderne demokrati, hvor våre folkevalgte ikke styres av moralske prinsipper, men av unnfallenhet overfor en velgermasse og et villnis av interesseorganisasjoner, en uhellig allianse for å tekkes velgermassen og befeste maktposisjoner i samfunnet. Som den økonomiske filosofen Fredric Bastiat uttrykte det: Staten er den store fiksjon gjennom hvilken vi plyndrer hverandre.

Bastiat gikk videre i sin analyse:

«But how is this legal plunder to be identified? Quite simply. See if the law takes from some persons what belongs to them and gives it to other persons to whom it does not belong. See if the law benefits one citizen at the expense of another by doing what the citizen himself cannot do without committing a crime. Everyone wants to live at the expense of the state. They forget that the state lives at the expense of everyone”.

Dagens system

Dagens system legger opp til at vi skal plyndre hverandre, fattig som rik. Det er et system som passer det representative demokrati perfekt, fordi det legger opp til en samfunnsmodell basert på «splitt og hersk» hvor «rettferdighet» aldri behandles på et moralsk prinsipielt grunnlag, men i stedet er en vedvarende uløselig diskusjon om en subjektiv «rettferdighet». Det er en diskusjon innbyggerne aldri kan enes om (ref media debatten om skatt i forkant av valget), og representerer nøyaktig den uendelige diskusjonen våre folkevalgte ønsker, fordi den gir mulighet for å tilfredsstille særinteresser og befeste maktposisjoner, på bekostning av et fungerende demokrati og rettstat. At den undergraver våre ukrenkelige menneskerettigheter, er i en slik sammenheng uinteressant. Kari vil at Ola skal betale mer skatt, og Ola vil det motsatte, og denne uløselige diskusjonen forsterker innbyggernes subjektive, prinsipløse behov for å «plyndre hverandre» med staten som ivrig pådriver. Alle taper i et slikt prinsipløst og SUB-optimalt system, bort sett fra våre folkevalgte og statsadministrasjonen, i hvert fall i et kortere historisk perspektiv. Den produktive og skapende kapitalen finner veien inn i et esende statsapparat, hvor pengene brukes til å lønne de ca. 850.000 byråkratene (1/3 av den yrkesaktive befolkningen) som administrerer plyndringen, bedre kjent som «omfordeling av godene», «spleiselaget» eller «felleskapet», alle gode sosialdemokratiske floskler.

Om naturlige (ukrenkelige) lover

Det er vanligvis to juridiske teorier som anvendes når det dreier seg om opphavet til våre rettigheter i det sivile demokratiske samfunn. Tilhengerne av den ene teorien, er av den oppfatning at loven strekker seg lenger enn menneskeskapt lover, dvs. at vi alle nyter godt og er bundet av universale lover. Menneskeskapt lover som ikke respekterer de universale lovene, er således ugyldige. Tilhengerne av denne juridiske, moralske oppfatningen, om lovens begrensning, begrunner det gjerne med «naturlig lover», i.e. lover iboende i oss som en del av vår menneskelighet. Naturlige lover begrunnes gjerne med at alle mennesker søker frihet fra kunstig eller unaturlige begrensninger, og fordi alle mennesker ønsker å være frie, har vår frihet opphav i vår menneskelighet. Naturlige lover erkjenner at vi, som menneskeskapt vesener, har iboende friheter som gjør det mulig for oss å leve rettferdige og fredelige liv, i pakt med våre medmennesker. For å forstå dette bedre, kan et sitat fra Martin Luther King jr. være passende. I sitt «Letter from Birmingham Jail» beskriver King forholdet mellom naturlige lover og rettferdighet slik:

«How does one determine whether a law is just or unjust? A just law is a man-made code that squares with moral law or the law of God. An unjust law is a code that is out of harmony with the moral laws.”

Vi trenger ikke legge en religiøs betydning i det for å forstå hva King mente. Det han sier er at vi må være prinsippfaste, dvs. tilnærme oss rett og galt ut i fra et strengt krav til moralitet.

Eller som St. Thomas Aquinas så treffende sier det i «Man for all seasons»:

«Any law that degrades human personality is unjust», hvilket innebærer at den dobbeltstandard vårt demokrati og vårt lovverk legger opp til når den innkrever skatt gjennom tvang, med trussel om bøter og fengslestraff, ikke er noe annet enn ett fundamentalt og primitivt overtramp på vår menneskelighet, dvs. våre menneskerettigheter.

Vi kunne egentlig stoppet diskusjonen her. En hver tvangshandling «degrades human personality» og er selvfølgelig også «out of harmony with moral laws.», pr. definisjon.

Påstand: Vi kan like eller mislike skatt. Det er irrelevant fordi frihet, demokrati og individets rettigheter er basert på moralske prinsipper som ikke kan settes til side på grunn av vilkårlige politiske vurderinger om skattens sosiale eller samfunnsmessige nytte?

Tilsidesettelse av moralske prinsipper

Det er allikevel mange som mener vi ikke har noen rettigheter bortsett fra de rettigheter nasjonalstaten innvilger oss. Når nasjonalstaten setter til side moralske prinsipper er det gjerne den andre juridiske teorien som benyttes; at en lov er rettferdig fordi den, enkelt sagt, er vedtatt. Dette kalles for positivisme og har ingen ting med moral eller prinsipper å gjøre. Positivisme dreier seg i stedet delvis om prinsipiell latskap og delvis om hvor attraktivt det er for nasjonalstaten «å hoppe bukk over» våre (menneske)rettigheter for å tilfredsstille statens formål, dvs. på bekostning av våre menneskerettigheter.

Positivismen lærer oss at «loven» er hva som helst som vedtas av nasjonalstaten, typisk gjennom lovforslag som fremsettes av Regjeringen og senere vedtas av Stortinget som gjeldende norsk lov. Under positivisme er alle våre rettigheter (og plikter) gitt til folket av statsmakten og staten har derfor rett til å gi og ta rettigheter fra folket etter eget forgodtbefinnende. Det sentrale ved positivismen er at en handling oppfattes å være lovlig så lenge den er vedtatt og kan utøves. En grunnleggende og feilaktig forutsetning for positivismen er at en lov som er vedtatt ved såkalt flertallsvedtak er en riktig og rettferdig lov. Dette argument brukes gjerne for å forsvare inngrep og overgrep mot mindretallet eller enkeltmenneske. Slik er det enkelt å konkludere med at positivisme er ødeleggende for frihetsbegrepet, i strid med naturgitte (menneske)rettigheter, til syvende og sist ulovlig.

I sin bok «Human action» (utgitt første gang i 1949) oppsummerer økonom Ludvig von Mises ganske tydelig hvilket avtalemessig misforhold som eksisterer mellom skattebetaler og staten:

«In a frame of a contractual society the individual members exchange definite quantities of goods and services of a definite quality. In choosing subjection in a hegemonic body a man neither gives nor receives anything that is definite. He integrates himself into a system in which he has to render indefinite services and will receive what the director is willing to assign to him. He is at the mercy of the director. The director alone is free to choose. Whether the director is an individual or an organized

group of individuals, a directorate, and whether the director is a selfish maniacal tyrant or a benevolent paternal despot is of no relevance for the structure of the whole system”

Mises karakteristikk om et komplett uakseptabelt system, hvor den ene parten alene og med tvang bestemmer forutsetningen for samhandling i et samfunn, er forbausende lik den norske skattemodellen og hvordan den utøves av statens håndlangere, representert ved skatteetaten. Den korrekte betegnelsen er, som Mises sier, despoti.

Ett fritt og demokratisk samfunn

I ett fritt og demokratisk samfunn forholder det seg derfor slik at hvert menneske har eiendomsretten over seg selv. Det høres kanskje selvsagt ut, men det er viktig å forstå at den eiendomsretten vi her snakker om gjelder både kroppslig og åndelig (i.e. body and mind). Et hvert brudd på denne «selv-eiendomsretten» eller «selvråderetten» representerer derfor et fundamentalt brudd på en grunnleggende iboende menneskerettighet. Den britiske filosofen, Auberon Herbert uttrykker seg slik:

«The great natural fact of each person being born in possession of a separate mind and separate body implies the ownership of such mind and body by each person, and rights of direction over such mind and body; it will be found on examination that no other deduction is reasonable”.

Ett ufritt og udemokratisk samfunn

Det våre folkevalgte, dvs. Staten vil ha oss med på er at det er rettferdig med skatt og at det representative demokrati har en rett og en plikt til å fastsette hva som er en rettferdig skatt. Som sagt, er dette en kortslutning. For å forsvare dette bruker ofte nasjonalstaten begreper som «felleskap», «velferdsstat», «spleiselag» alle positivt ladede begreper som skal gjøre det enklere for oss å akseptere statens vilkårlige og subjektive innkreving av skatt. Positivt ladede ord det er vanskelig å si seg uenig i, uten fare for å bli stemplet som usolidarisk, er imidlertid ikke tilstrekkelig. Det må pisk til, i form av straffesanksjoner som straffeskatt og fengsel. Hvordan forsvares skatteinnkrevingen? Den vanligste begrunnelsen er å bruke felleskapstanken, spleiselaget og bygging av velferd som begrunnelser for skattlegging, m.a.o. «skatt bygger velferd». Dette er direkte usant. Hadde det vært riktig kunne vi beskattet alt og alle med 100 %, hvilket alle, kanskje med unntak av Heikki Holmås og Audun Lysbakken, forstår ikke går. Myten om at «skatt bygger velferd» må avlives en gang for alle. Enkelt sagt forkrøpler skatter og avgifter produktivitet og økonomisk vekst i stedet for å stimulere det fordi skatter og avgifter fratar (produktive) mennesker og bedrifter ressurser som de ellers ville benyttet på en annen og bedre måte, d.v.s. til å øke samfunnets produksjonsfaktorer og dermed bidra til vekst, og dermed økt velstand for hele samfunnet. På denne måten plyndres privat og industriell produktiv kapital for å tilfredsstill statens endeløse krav til stadig mer skattemidler for å holde liv i et uproduktivt og ineffektivt statsapparat. Transaksjonskostnadene er enorme og ute av kontroll.

Et annet beslektet argument er at Statens innkreving av skatter og avgifter representerer gjensidige fordelaktige transaksjoner (mellom menneskene og institusjonene i samfunnet). Det motsatte er tilfelle. Tyven, representert ved staten, gir offeret et valg om å betale skatt nå eller vente til tyven skader offeret, i.e. trussel og gjennomføring av straffeskatt og fengsel. I denne transaksjonen er det

ingen gjensidig fordel. Tyven mottar i stedet en fordel på bekostning av offeret. Tyven «tjener» det samme som offeret «taper». Og kanskje det aller viktigste: I stedet for å bidra til å ekspandere mengden og graden av produksjonen i samfunnet, reduserer eller drenerer tyven denne produksjonen. Gjensidige fordelaktige transaksjoner oppfordrer og oppmuntrer til økt produksjon og tilbud mens tyveri fraråder og demotiverer økt produksjon og dermed krymper markedet. På denne måten avleder all statlig aktivitet inntekter, ressurser og aktiva bort fra markedet, der i gjennom ødelegges og forminskes «den generelle velferden».

Det må være klart at tyven, i dette tilfelle staten, ikke produserer noen varer eller tjenester overhode, bortsett fra sin egen inntekt på bekostning av andre, d.v.s. skattebetalerne. Mange vil hevde at dette er feil og at staten tilbyr en rekke varer og tjenester. Det er en illusorisk påstand. Inntekter og aktiva blir først og under tvang overført fra den produktive sektor til staten; dernest bruker staten nøyaktig de samme pengene til å kjøpe varer og tjenester fra den samme produktive sektor som de stjal pengene fra i første instans. Ingen verdiskapning finner sted.

Slik brytes eiendomsretten både i menneskerettslig og kontraktsrettslig forstand ensidig av et allmektig statsapparat. Lønninger til byråkratiet i en slik sammenheng som en ekstra og unødvendig kostnad for felleskapet fordi lønnen og skatten som betales av denne allerede er tatt fra skattemidler inndrevet under plikt til statskassen. Byråkraten som for eksempel mottar 500.000 i årslønn og betaler 200.000 i skatt til staten betaler i realiteten ikke skatt i det hele tatt. Byråkrats skatteinnbetaling er en bokføringsfiksjon, i realiteten er han en netto skatteforbruker av 300.000 kroner. Det er således en illusorisk skatt. Enda verre er det med skatt på arv, formuesskatt og skatt på pensjon, fordi disse skattene representerer det dobbelte eller tredobbelte bokholderi, hvor skattebetalerne, d.v.s. folket, utnyttes på nytt og på nytt av en umettelig stat. Det er fristende å kalle det «kriminalitet satt i system».

Hvem har best nytte av skatten

Det er viktig å huske på hvem som har fordeler av skatt? Først og fremst er det de som 100 % av tiden lever av skatteinnkreving; byråkraterne og politikerne, dvs. statsapparatet. De betaler ikke skatt overhode, fordi skatten de avkreves kommer fra skatt som allerede er innkrevet under tvang fra andre. Skatten de betaler er m.a.o. en «bokføringsfiksjon». Er det noen grunn til å tro at disse menneskene er interessert i noen reel og grunnleggende diskusjon om hvordan skatten påvirker den skapende produktive kapitalen, som vil påvirke deres egen maktposisjon og stilling?

Andre som drar fordel av skatt er alle de som på den ene eller andre måten er netto skattemottakere; alle de som på den ene eller andre måten har sugerøret inn i statskassen, med ovennevnte byråkrater og politikeres medvirkning og velsignelse. Det dreier det seg om statlig sanksjonert plyndring.

Det kanskje viktigste å forstå med skatt, er hvordan og hvorfor det «brer om seg» og nærmest er umulig å gjøre noe med; inntil regnestykket ikke lenger går i hop; slik vi ser i store deler av den vestlige verden i dag. Svaret er dette:

Når en stat over tid har lyktes med å samle en stor nok gruppe mennesker til ukritisk støtte av (velferds)statens formål (byråkrater, politikere og netto skattemottakere), da kan staten trygt gå ut i

fra at ignoranse og apati fra resten av befolkningen sørger for tilstrekkelig passiv støtte for å kunne redusere aktiv motstand mot denne styreformen til et minimum. Apatien er selvfølgelig godt hjulpet av at staten har et inndrivingsapparat, som med nådeløs presisjon og med "loven i hånd" opptrer som både lovgivende, utøvende og dømmende makt, ved å jakte ned og fengsle de som ennå ikke er apatiske til plyndringen.

Infantilitetsargumentet

Det mest usaklige argument for skatteplikten, er antakelig at fordi vi har opphold i landet, så har vi også godttatt å betale skatt til «felleskapet» eller «spleiselaget». Vi er født her. Vi har ikke flyttet til et annet land og vi har derfor gitt vår stilltiende aksept om å betale skatt? Det er m.a.o. en stilltiende aksept vi er født med. Filosofen David Hume sammenliknet dette med en person som blir tatt om bord i et skip mot sin vilje og får beskjed om at han kan velge mellom å adlyde kapteinen eller hoppe over bord.

Livsløgnen

Skatt er urettferdig og uproduktivt. Det gir oss falsk trygghet i stedet for varig gode velferdsløsninger. Allikevel tror de fleste av oss på myten om at «skatt skaper velferd». Vi er også indoktrinert fra barnsben av til å tro at det finnes et rettferdig skattesystem; og at vi må støtte opp om og bidra til denne undefinerbare og uløselige «rettferdigheten».

Vi har latt oss fange i en livsløgn, og et hvert forsøk på å avsløre livsløgnen blir effektivt likvidert av våre politikere, nær sagt alle samfunnsinstitusjoner, og av et samlet pressekorps. Ingen skal tukle med den sosialdemokratiske samfunnsmodellen, velferdsstaten, uansett hvilke uløselige sosiale, økonomiske og rettslige problemer den fører til. Politikerne «sloss» nærmest om å ta æren for dette gigantiske, uforsvarlige velferdsprosjektet. Således drives skattene i været; 35 % av statsbudsjettet går til trygd, hver tredje gutt går rett fra videregående til NAV, 1/3 av arbeidsføre jobber i staten, våre pensjoner er underfinansiert siden 2005, og landet drives med et strukturelt underskudd på mer enn 5 % hvert år. Det er grunnleggende systemsvikt i hele statsapparatet. Dårlige skoler, dårlig helsevesen, dårlige veier, dårlig politi, og en regjering som ikke kan regjere, men som kun har ett svar på det hele: Mer skatt for mer velferd. Norge er pasienten som venter på det ubønhørlige oppgjøret med sin egen fordervede livsstil. Og, pasienten er våre barn og barnebarn som må gjøre opp regningen for det moralske, sosiale og økonomiske forfallet dagens eldregenerasjon, slike som meg, har forårsaket.

Hva må gjøres

Skatt er i sannhet roten til alt ondt, men det skal erkjennes at den antakelig er umulig å avskaffe. Det kan også hende at en mindre flat skatt, f.eks. 10-15 % for å ivareta helt basale oppgaver; likt for alle, er lettere å akseptere, også for de av oss som strengt tatt og på et moralsk og prinsipiell grunnlag mener at skatt bør avskaffes. Kall det realisme.

Hvordan får vi det til – hvordan etablerer vi en samfunnsmodell basert på menneskeverd, frihet og entreprenørskap?

Et godt sted å begynne er å ta et oppgjør med sosialismens ideologiske menneskesyn, som ikke er noe annet enn en nedverdiggelse av oss alle. Vi må etablere en bevissthet hos befolkningen til det jeg kaller «frihetsbegrepet»:

Frihetsbegrepet

Frihetsbegrepet er enkelt å forstå for de som ennå ikke har gått seg vill i den kollektive og totalitære uforstanden. *Frihet* springer ut fra grunnleggende menneskerettigheter. *Frihet* begynner og slutter med enkeltindividet og har ingen ting å gjøre med kollektivismen. *Frihet* bygger på en oppfatning om mennesket som et selvstendig tenkende individ, hvor retten og evnen til å ivareta egne interesser er en absolutt forutsetning, inklusive friheten til å feile eller «gjøre dumme ting». *Frihet* dreier seg om retten til å bestemme over oss selv, herunder ta ansvar for våre egne handlinger. I all enkelhet, handler frihet om å gjøre akkurat det du selv vil, så lenge du ikke skader andre.

Vi må se dagens politikk for hva den egentlig representerer. Den sosialdemokratiske modellen legger opp til at vi skal «*være rettferdige mot hverandre*» i alle henseender. Men, rettferdighet er et subjektivt begrep det er umulig å enes om. Denne uenigheten brukes helt kynisk av staten, byråkratiet og politikere til å nøre opp under en «*splitt- og hersk*» politikk, hvor uenigheten om hva som er «rettferdig» fører til et ennå skarpere klasseskille. I stedet for å bygge samfunnsmodellen på økonomisk kunnskap, har vi en samfunnsmodell, som i «*rettferdighetens navn*» skaper et samfunn bygget på misunnelse og splid.

Dette fremprovoserer noen enkle men helt essensielle spørsmål om hvordan vi som medmennesker behandler hverandre; hva om vi fant en helt annen og human måte å forholde oss til hverandre? Hva om vi avsto fra å gjøre ting vi anser som moralsk forkastelig dersom det blir gjort av private individer (du og jeg) men som vi synes er helt i orden dersom det gjøres av staten i egenskap av «offentlig forvaltning»? Hva om vi rett og slett gikk tilbake til å behandle hverandre slik vi selv ønsker å bli behandlet? Hva om vi igjen tar på alvor de grunnleggende forutsetninger for et fungerende demokrati, hvor personlig frihet, respekt for iboende umistelige rettigheter, og anstendighet i alle medmenneskelige forhold gjeninntar og gjenspeiler dagsorden?

Troen på fremtiden

I sin bok «*Unweaving the Rainbow*» uttaler Richard Dawkins, professor i biologi ved University of Oxford, følgende om det jeg kaller «*The Magic of Reality*»:

«We are all going to die, and that makes us the lucky ones. Most people are never going to die because they are never going to be born. We know this because the set of people allowed by our DNA so massively exceeds the set of actual people. In the teeth of these stupefying odds it is you and I, in our ordinariness that are here.»

Livet er i sannhet en gave, og vi er utrolig heldige som overhodet eksisterer, og i Dawkins uttalelse ligger en erkjennelse om at vi må gjøre det beste og meste ut av det. Det begynner med en bevisst og personlig livsanskuelse. Hva vil vi med livene våre og hva slags samfunn ønsker vi å leve i?

Hvilket bringer meg til et avsluttende ord fra John Galt i Ayn Rands bok «*Atlas Shrugged*» hvor han uttaler følgende:

“The world will change when you are ready to pronounce this oath: I swear by my Life and my love of it, that I will never live for the sake of another man, nor ask another man to live for the sake of mine.”

Påstand: Dypest sett dreier diskusjonen seg om «menneskeverd» dvs. om selvrespekt, derigjennom respekt for menneskene rundt oss.

Heo/august 2013